

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. d)
Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

A vizsgalapra csak a feladatok sorszámát írja, és tüntesse fel mellettük a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az a filozófus, amelyik azt állítja, hogy a hasznosság az erkölcs alapja, az:

- a. Fr. Hayek b. J.St. Mill c. R. Descartes d. Imm. Kant

2. Az, az, etika, ahol a boldogság az öröm állapotaként és a fájdalom elkerüléseként jelenik meg, az a:

- a. deontológiai etika b. teleológiai etika c. hedonista etika d. alkalmazott etika

3. „Az ember szabadnak született de mindenütt láncokat visel.” kijelentés/tézis egy sajátosan:

- a. politikai filozófiai probléma b. I erkölcsi filozófiai probléma c. ismertelméleti filozófiai probléma d. kulturális filozófiai probléma

4. Az az induktív eljárás melynek során konkrét helyzetek elemzéséből vezet le elveket, ez a:

- a. hedonista etika b. alkalmazott etika c. deontológiai etika d. teleológiai etika

5. A léleknek az értelemmel való összhangban levő tevékenységét, mint a jónak az elfogadását megtaláljuk az alábbi filozófusnál:

- a. Platón b. Szent Ágoston c. J. Locke d. Arisztotelész

6. Az akarat racionális szabadsága, sajátos eszméje:

- a. az utilitarista elméletnek b. a hedonista elméletnek c. a deontológiai elméletnek d. a teleológiai elméletnek

7. Szent Ágoston felfogásában, az ember jellemzője, hogy rendelkezik:

- a. lélekkel, amire jellemző a létezés, a megismerés és az akarat
b. a társas lét
c. a gondolkodás képessége
d. a létezés kiváló képességével, mint kultúra teremtő lény

8. Az az állítás- mely szerint szükségünk van szabadságra, hogy megakadályozzuk az államot, hogy visszaéljen a hatalmával egy nyitott társadalomban- az alábbi gondolkodó nevéhez kapcsolódik:

- a. J. J. Rousseau b. J.P. Sarte c. J. Rawls d. K. R. Popper

9. Az alkalmazott etika, olyan problémákat vitat mint:

- a. a klonózás b. a szabadság c. a megismerés d. az élet értelme

10. A társadalmi politikai szabadság az egyik értéke, az alábbi politikai rendszereknek:

- a. totalitarizmus b. önkényuralom c. demokrácia d. zsarnokság

II. TÊTEL

(30 punct)

A. Elemezze egy oldalban filozófiai szempontból az ember esetében az emberi természet adott és megszerzett problematikáját. Pontot ér:

- a) egy filozófus megnevezése, aki az írásaiban az emberi természet kérdéskörét tárgyalta **1 pont**
b) az emberi természet filozófiai tézisnek/gondolatának a pontosítása **2 pont**
c) a b) alpontban nevesített filozófiai tézis/gondolat kifejtése **6 pont**
d) a megnevezett tézis/gondolat egy konkrét, a jelenkori társadalomból merített példával való szemléltetése **4 pont**
e) az emberi természetre vonatkozó következmény megnevezése, az ember esetében, az adott és szerzett természetére vonatkozó tulajdonságok viszonyában **1 pont**
f) a szaknyelv megfelelő használata **1 pont**
g) a pontosított terjedelem betartása **1 pont**

- B** Érveljen az alábbi tézis mellett vagy ellen: *a kötelesség az a szükségszerűség, hogy egy cselekvést a törvény tiszteletben tartása miatt kell végrehajtani.* (Imm. Kant) **8 pont**
- C.** Szemléltessen egy konkrét példán keresztül egy olyan problémát, ami, az alkalmazott etika tárgyát képezheti. **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

Vendég: ... az igazi kormányzás, ha létezik ilyen kormányzás, csak kevesek vagy egy ember kezébe letéve kell keresnünk.(...)

Vendég: Ezeket tehát – akár önkéntes elismerésen, akár kényszeren alapul uralmuk, akár írott törvények alapján, akár anélkül uralkodnak, akár gazdagok, akár szegények -úgy kell megítélnünk, miként feltételezzük mi most, hogy ők, egy megfelelő művészet szerint kormányoznak. (...)

Vendég: ... szükségképpen következik, hogy az államok/kormányzások közül is – amint látszik – az a különösen helyes, amelyben az ember olyan uralkodókat talál, akik valóban – és nemcsak látszólag -tudással rendelkeznek, akár törvények alapján, akár ezek nélkül uralkodjanak, akár önkéntes beleegyezés alapján, akár kényszer segítségével, s akár szegények, akár gazdagok, e szempontok közül egyiket sem kell számításba vennünk, ha egyáltalán helyesen akarunk eljárni.(...)

Vendég: ...amíg csak belátás és igazságosság segítségével megőrzik és gyarlóbb állapotból mindig lehetőleg jobbra teszik, addig és ilyen meghatározó szempontok alapján kell az ilyen államot/kormányzást az egyetlen igazi államnak/kormányzásnak neveznünk.

(Platón, Az Államférfi)

1. Fogalmazza meg az adott szöveg alapján, Platón felfogását. **4 pont**
2. Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami a törvény és egyéni szabadság fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. Pontokat kapnak:
 - a) a két megadott fogalom filozófiai értelemben vett használatáért **2 pont**
 - b) a megadott kifejezések közötti összefüggés magyarázatáért **6 pont**
 - c) az írott szöveg koherenciájáért **1pont**
 - d) a pontosított terjedelem betartásáért **1pont**
3. Indokolja meg a személyes álláspontját, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. A filozófia egyik alapproblémája az emberi természet lényege.

1. Nevezze meg az emberi természet két sajátos jellemzőjét, amely által meghatározható. **4 pont**
2. Fogalmazzon meg egy érvet annak elutasítására, hogy az ember magányos lény. **6 pont**